

створили потребу у подальшому розвитку цієї галузі.

Після 1991 року захист прав людини продовжив розвиватися як на міжнародному, так і на національному рівнях. Деякі з подій та документів, які відіграли важливу роль після 1991 року, включають:

– прийняття Римського статуту Міжнародного кримінального суду в 1998 році, який став першим міжнародним судом для розгляду злочинів проти миру, злочинів проти людства та військових злочинів [4];

– заснування Офісу Верховного комісара ООН з прав людини в 1993 році. Офіс займається моніторингом порушень прав людини та сприяє їх захисту в різних країнах світу [5];

– у 1993 році була прийнята Віденська декларація та програма дій, яка допомогла у визначенні прав людини як універсальної цінності та посиленні міжнародної співпраці у захисті прав людини;

– у 1998 році була прийнята Декларація про захист прав людини за допомогою інформаційної та комунікаційної технології. Цей документ визначив право кожної людини на доступ до інформації та свободу висловлювання в Інтернеті та інших медіа;

– після 1991 року деякі країни приймали нові законодавчі акти та конституції, які гарантували права людини та свободу слова. Наприклад, у 1996 році була прийнята Конституція України, яка містить гарантії на свободу думки, слова та інших прав людини [6].

Одним з головних висновків, які можна зробити з історії створення та становлення міжнародних документів щодо захисту прав людини, є те, що захист прав людини є невід'ємною складовою сучасного світу. Цей процес почався багато років тому, і до сьогодні він продовжує розвиватися та удосконалюватися. Незважаючи на те, що деякі країни іноді порушують права людини, світ в цілому рухається в напрямку захисту цих прав, і це позитивний розвиток. Іншим важливим висновком є той факт, що міжнародна співпраця та зусилля з боку громадськості є ключовими елементами у забезпеченні захисту прав людини.

1. Provost R. International human rights and humanitarian law. Cambridge, UK : Cambridge University Press, 2002. P. 8.

2. Буткевич О. В. Міжнародне право прав людини. К. : Знання України, 2004. Т. 2. 812 с. URL: https://web.archive.org/web/20161224061616/http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_161?test=IGcMffdBtDOPDC3kZiLcccoHyPxEsAkiGsQGps.

3. Кулеба Д. І. Римський статут Міжнародного кримінального суду. К. : Знання України, 2004. Т. 2. 812 с.

4. Гнатівський М. Управління Верховного комісара ООН з прав людини. К. : Парламентське видавництво, 2011. С. 738.

УДК 342.7

DOI: 10.31733/17-03-2023-150-152

Олег ЛЕВІН

доцент кафедри міжнародних відносин
та соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат історичних наук

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

В умовах сучасних глобалізаційних викликів завдання держави щодо забезпечення прав та свобод людини і громадянина набуває особливого значення. Адже в наш час людина виступає найголовнішою соціальною цінністю, саме тому охорона прав та свобод людини і громадянина є першочерговим завданням держави. На захист прав людини спрямовані зусилля численних міжнародних організацій. Така значна увага обумовлена тим, що велика кількість демократичних держав визнає права людей найважливішою і абсолютною цінністю світової цивілізації. Зокрема, права людини і громадянина

гарантуються і забезпечуються державою, проте права можуть обмежуватися внутрішнім законодавством, тому існують міжнародні стандарти прав людини, засоби, методи і способи міжнародного контролю за їх дотриманням. Саме тому існування наднаціональних механізмів захисту прав людини, таких як Європейський суд з прав людини, може вирішувати дану проблему й впливати на розвиток й функціонування судової системи України. Тож звернення до Європейського суду з прав людини гарантує правовий захист прав та свобод людини і громадянина на міжнародному рівні. Європейський суд з прав людини у системі міжнародно-правових гарантій захисту прав і свобод громадян України має значне місце і відіграє особливу роль у правовій системі державі. Саме тому метою і завданням цієї роботи є висвітлення значення Європейського суду з прав людини у ракурсі міжнародно-правової гарантії захисту прав і свобод громадян України.

Тож держава, як національний лідер, закріплює права людини у законі та забезпечує їх реалізацію. Зокрема, стаття 55 Конституції України передбачає право кожного будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань [1]. Тобто, для забезпечення реалізації і захисту прав та свобод людини і громадянина, як Конституція, так і законодавство України передбачають створення певної правової системи і утворення системи органів держави, призначенням якої є допомога людям і громадянам у реалізації захисту їх прав.

Досить ґрунтовними та різноманітними є юридичні наукові думки щодо бачення механізму захисту прав та свобод людини. Цікавою є думка А. Огородника, котрий під поняттям механізму захисту прав і свобод людини пропонує розуміти систему засобів і факторів, що створюють необхідні умови поваги до прав і свобод людини, реалізації принципу законності. На підставі аналізу чинного законодавства до такого механізму можна зарахувати досить розгалужену систему державних органів, громадських організацій, правові й нормативні акти, які в комплексному поєднанні здатні забезпечити реалізацію та захист прав людини [2, с. 14] Так ефективний захист прав людини є основною ознакою будь-якої правової і демократичної держави.

А вже ефективність систем захисту прав людини багато в чому залежить від того, наскільки ефективними є методи і засоби щодо здійснення і контролю за виконанням зобов'язань та їх реалізацією на національному рівні.

Отже, у разі порушення державою своїх зобов'язань щодо прав та свобод людини і громадянина, на національному рівні кожен має право звернутися до Європейського суду з прав людини за захистом своїх прав і свобод. Європейський суд з прав людини є основним правозахисним органом, тобто контрольний механізм, що забезпечує дотримання прав та свобод людини і громадянина, що закріплені в Європейській конвенції. Зокрема, Європейський суд з прав людини приймає до розгляду таку заяву лише у тому випадку, коли вона відповідає умовам прийнятності – критеріям, за якими визначається прийнятність заяв, встановленим у статті 35 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Право подання індивідуальних петицій до Європейського суду з прав людини стало принципово новим, що відрізняє компетенцію цього органу від інших постійних міжнародних судових органів, які розглядали спори тільки між державами. Тобто європейська нормативно-інституціональна правозахисна система, створена згідно з названою Конвенцією, стала унікальним соціальним винаходом, а механізм забезпечення прав людини – одним із найдієвіших у світі [3, с. 34].

Найпоширенішими причинами скарг є порушення права на справедливий судовий розгляд, адекватне та своєчасне виконання судових рішень (стаття 6 Конвенції), незаконне затримання або позбавлення волі (стаття 5 Конвенції), спори про право власності, не виплата заробітної плати, жорстоке поводження (стаття 3 Конвенції) та інші [4, с. 69].

Засновуючись на всьому вищевикладеному, треба наголосити, що суспільство є головною цінністю України і тому її права та свободи не повинні обмежуватися та не може бути утисків з боку держави. Тобто існує багато інститутів і механізмів, спрямованих на захист прав та свобод людини і громадянина, але права особистості часто порушуються, а способи їх захисту не завжди є досить дієвими і ефективними. Саме тому існують національні та міжнародні юридичні гарантії щодо захисту прав та свобод людини і громадянина. Зокрема, такі гарантії є ключовим елементом механізму захисту прав і свобод громадян України. Дотримання прав та свобод людини і громадянина в умовах глобалізації є дуже важливим і актуальним питанням. Треба зазначити, що вкрай важливо, щоб європейські стандарти ширше застосовувалися судами, які здійснюють захист прав людини. У сучасних умовах дотримання і захист прав та свобод людини і громадянина неможливо

уявити без міжнародно-правових гарантій, які є різновидом юридичних гарантій і правової системи, яка становить загально визнані норми, що регулюють сферу забезпечення прав і свобод. І тому Європейський суд з прав людини є ефективним механізмом щодо правової системи України і дієвим механізмом захисту прав та свобод людини і громадянина.

1. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*, 1996, № 30, ст. 141.

2. Огородник А. П. Механізм забезпечення прав і свобод людини та принципи законності в Україні. *Право України*. 2008. № 6. С. 14-18.

3. Рабінович П. Ефективність впливу Конвенції про захист прав та основних свобод людини на держави-члени Ради Європи. *Право України*. 2000. № 11. С. 34-36.

4. Європейська Конвенція з прав людини. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) від 01.01.1990 р. Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

УДК 341.37

DOI: 10.31733/17-03-2023-152-154

Владислав МЕЛЬНИК

викладач кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення
кандидат юридичних наук

Сергій СРЕМЕНКО

заступник начальника з навчальної роботи
доктор технічних наук, професор

Андрій ПРУСЬКИЙ

начальник кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення
доктор технічних наук, доцент

Тарас СКОРОБАГАТЬКО

заступник начальника кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення
кандидат технічних наук

*(Інститут державного управління
та наукових досліджень
з цивільного захисту)*

**ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВРЕГУЛЮВАННІ
ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МИРУ**

Міжнародні організації відіграють важливу роль у забезпеченні миру та стабільності в світі. Вони працюють над врегулюванням військових конфліктів, сприяють укладанню міжнародних договорів та співпраці країн у різних сферах міжнародних відносин. Наявність міжнародних організацій та угод сприяє зниженню ризику виникнення військових конфліктів, що забезпечує безпеку і процвітання країн і народів.

Міжнародна організація – об'єднання трьох або більше незалежних держав, їхніх урядів, інших міжурядових організацій, спрямоване на вирішення певних спільних питань чи організації проектів [1].

Міжнародні організації виступають як платформа для співпраці між державами в різних галузях, таких як економіка, наука та культура. Це може призвести до поліпшення життя людей та збільшення довіри між націями.

Однією з найбільш впливових міжнародних організацій, яка працює у галузі забезпечення миру в світі, є Організація Об'єднаних Націй (ООН), що заснована у 1945 році та включає 193 країни-члени. Основною метою ООН є забезпечення сталого миру в світі та зміцнення міжнародної безпеки.

Для досягнення цих цілей ООН використовує різні інструменти, такі як встановлення міжнародних стандартів і правил, миротворчі місії, дипломатичний діалог та інші [2].